

شماره ۳۴ - تابستان ۱۳۹۸

بهار را باور کن

حاليا معجزه باران را باور کن
و سخاوت را در چشم چمن‌زار ببین
و محبت را در روح نسیم
که در این کوچه تنگ
با همین دست تهی
روز میلاد اقای‌ها را
جشن می‌گیرد

خاک، جان یافته است
تو چرا سنگ شدی؟ تو چرا این همه
دل‌تنگ شدی؟
باز کن پنجره را
و بهاران را
باور کن

(فریدون مشیری)

خبرنامه

شماره ۳۴

زیر نظر مدیر قطب علمی

قطب علمی فردوسی و شاهنامه

شماره سی و چهارم - تابستان ۱۳۹۸

مشهد - میدان آزادی - پردیس دانشگاه فردوسی مشهد

صفحه خانگی: www.cef.ir

تلفکس: ۰۵۱ - ۳۸۸۰۶۷۳۳

طراحی و صفحه‌آرایی: مرضیه دلیری اصل

همکاری برای تهیه مطالب: فاطمه محمدزاده

قطب علمی فردوسی و شاهنامه

تبریک به همکار

پیشکسوت در آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان است. وی زمینه آموزشی خود را آموزش خط و مراحل ابتدایی معرفی کرد و پیشرفت علمی و اجرایی این مرکز را ستود. اظهارات این استادان نشان می‌دهد که دغدغه فرهنگی آموزش زبان فارسی و آشنایی کشورهای دیگر با فرهنگ ایرانی، از دیرباز در دانشگاه فردوسی وجود داشته است. در این فاصله از اوایل دهه هشتاد بارها دوره‌های کوتاه و بلندمدت فارسی آموزی برای فارسی آموزان کشورهای مختلف در این قطب علمی برگزار شده که گزارش اغلب آنها در شماره‌های پیشین این خبرنامه قابل دست‌یابی است. تأسیس مرکز فعلی به صورت رسمی از مهرماه ۱۳۹۲ آغاز شد و مسئولان و مدیران بر توسعه کیفی و کمی آن همت گماشتند.

در حال حاضر، بهره‌مندی از دانش استادان مجرب و نیز امکانات آموزشی همچون کلاس‌های مجهز به انواع تجهیزات شنیداری و دیداری، تالار گردهمایی، سالن مطالعه و کتابخانه تخصصی و نیز امکانات رفاهی همچون سالن غذاخوری، نزدیکی به سالن‌های ورزشی و مسجد امام رضاع (از ویژگی‌های این مرکز است. این مرکز از نظر سازمانی، ذیل مدیریت همکاری‌های بین‌المللی و امور دانشجویان غیرایرانی فعالیت می‌کند. برگزاری همایش‌های علمی، تألیف کتاب با موضوع آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، برگزاری برخی مراسم مربوط به فرهنگ ایرانی و ایران‌شناسی و ... از برنامه‌های این مرکز است.

ریاست این مرکز پس از دکتر احسان قبول، اکنون بر عهده دکتر محمد تقوی، دانشیارگروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی است.

اخیراً همکار محترم گروه زبان و ادبیات فارسی، دکتر محمد تقوی به عنوان رئیس مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی منصوب شدند. سمت جدید را به همکار محترم تبریک می‌گوییم.

انتصاب دکتر محمد تقوی به

ریاست مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی

دکتر محمد کافی، رئیس دانشگاه فردوسی مشهد، طی

حکمی دکتر محمد تقوی، را به مدت دو سال به عنوان رئیس مرکز آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان دانشگاه فردوسی مشهد منصوب کرد. در این حکم آمده است: با توجه به تجربیات و شایستگی‌های جناب عالی، به موجب این حکم به عنوان رئیس

مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه فردوسی مشهد منصوب می‌شوید.

به این مناسبت معرفی کوتاهی در مورد این مرکز در زیر آورده می‌شود:

آموزش زبان فارسی یک دغدغه فرهنگی

ایجاد مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان در دانشگاه فردوسی، یکی از فعالیت‌های مهم علمی برای ترویج فرهنگ ایرانی و آموزش زبان فارسی بوده است. پیشینه چهل‌وهشت ساله آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان در این دانشگاه که نام بزرگانی همچون استاد فتوت، غلامرضا زرین‌چیان و حسینی بافقی را در کارنامه علمی خود دارد، درایت و علاقه بزرگان علم و ادب این دانشگاه را به این امر نشان می‌دهد. استاد غلامرضا زرین‌چیان که چندی پیش از این مرکز بازدید کرده بود، درباره قدمت فعالیت‌های این مرکز مطالبی را عنوان کرد. وی اظهار داشت که طی حکمی از سوی دکتر غلامحسین یوسفی در سال ۱۳۵۱ فعالیت خود را در این زمینه آغاز و به دوازده نفر از دانشجویان کشور عراق زبان فارسی تدریس کرده است. استاد فتوت نیز از دیگر استادان

نشست‌ها و جلسات رونمایی و نقد کتاب

یک شب با عنوان *هزار افسانه* یا *هزاران افسان* در *مروج الذهب* المسعودی و *الفهرست* ابن ندیم آمده‌است؛ اما دربارهٔ ویژگی‌های آن اطلاعاتی وجود ندارد. مارزلف ادامه داد: پس از اینکه این کتاب با عنوان *الفلیله و لیلیه* به عربی ترجمه شد و به بازار آمد، با استقبال زیادی روبه‌رو شد. در همین زمان، آنتوان گلان فرانسوی که مدتی را در خاورزمین زندگی کرده بود، این کتاب را نخستین بار در سال ۱۷۰۴ میلادی به فرانسوی ترجمه کرد. گلان ۷ جلد از کتاب را ترجمه کرد. اما نسخه‌ای که او پیدا کرده بود، کامل نبود. مخاطبان اشتیاق زیادی برای خواندن قصه‌ها نشان دادند. پس از مدتی گلان با مردی سوری به نام «حتّا دیاب» آشنا شد. حتّا دیاب شانزده قصه برای گلان تعریف کرد و گلان آن‌ها را به قصه‌های *هزار و یک شب* افزود. مارزلف سپس دربارهٔ چگونگی نگارش کتاب *هزار و یک روز* گفت: نویسندهٔ کتاب *هزار و یک روز*، فرانسوا پیتی دولا کروا است. وی ادعا کرده است که این کتاب را از روی دست‌نوشته‌ای فارسی به فرانسوی برگردانده است؛ در حالی که این گفتهٔ او اشتباه است. در حقیقت هنگامی که این خاورشناس به کشورهای آسیایی رفته بود، مدتی را در اصفهان و نزد فرقهٔ مولویان به سربرد. وی همچنین ادعا کرده است که کتاب *هزار و یک روز* را از روی نسخه‌ای هندی که «مخلص» پیر فرقهٔ مولویان از هندی به فارسی ترجمه کرده نوشته است. وی ادامه داد: ادعای دولا کروا پذیرفتنی نیست؛ چرا که او *هزار و یک روز* را از روی یک دست‌نویس ترکی عثمانی با عنوان *الفرج بعد الشدة* موجود در کتابخانهٔ سلطنتی پاریس نوشته‌است. آن نسخه چیزی نزدیک به ۴۰ داستان را در خود جا داده بود که دلاکروا حدود ۲۰ داستان آن را در کتاب *هزار و یک روز* جای داد. وی اظهار داشت: نکتهٔ دیگر بر اساس تحقیقات من اینکه همین نسخهٔ ترکی عثمانی از روی کتابی فارسی با عنوان *جامع‌الحکایات* نوشته شده‌است که نویسندهٔ آن نامشخص است. مارزلف از پیدا کردن کتابی به نام *مونس‌نامه* نوشتهٔ ابوبکر خسرو الاستاد خبر داد که *جامع‌الحکایات* از روی آن نوشته شده‌است. او کتاب *هزار و یک روز* را هم‌تراز *هزار و یک شب* ندانست و عنوان کرد که کتاب *هزار و یک شب*، یک قصهٔ

دیدار با مهمان آلمانی، پروفسور اولریش مارزلف در نشست کتاب *هزار و یک شب*، هزار و یک روز

اولریش مارزلف استاد بازنشستهٔ دانشگاه گوتینگن آلمان و عضو ارشد کمیتهٔ ویرایشگر *دانشنامهٔ افسانه‌ها* است. ایران‌دوستی او دیرینه است: در اوایل دههٔ پنجاه او آموختن زبان فارسی را در همین دانشگاه فردوسی آغاز کرد و از همان سالها مرتب به این سرزمین رفت و آمد دارد. رسالهٔ دکتری او با عنوان «گونه‌شناسی فولکلور ایرانی»، اشتیاق او را به ایران و زبان فارسی می‌نمایاند. وی در سال‌های اخیر، تحقیقات عمیقی دربارهٔ کتاب *هزار و یک شب* داشته است. دیدار و گفت‌وگوی وی با استادان و دانشجویان زبان و ادبیات فارسی که در هفدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در تالار حائری دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی برگزار شد، دربارهٔ تاریخچهٔ نگارش و ترجمه‌های این کتاب بود.

در این جلسه پس از خوشامدگویی دکتر محمدجعفر یاحقی به پروفسور مارزلف و اشاره‌ای به حضور سالهای دور او در مشهد وی را یکی از نخستین فارسی‌آموزان دانشگاه فردوسی معرفی کرد. آنگاه رشتهٔ سخن به پروفسور مارزلف سپرده شد، که دربارهٔ کتاب *هزار و یک شب* سخن آغاز کرد. وی دربارهٔ چگونگی ترجمهٔ این کتاب از فارسی به عربی و از عربی به زبان فرانسوی گفت: نام کتاب *هزار و*

در ابتدای این جلسه دکتر عباسی درباره پیوند میان تاریخ و حماسه سخن گفت و عنوان کرد که گروه‌های مختلف از جمله گروه تاریخ و زبان و ادبیات فارسی باید در این زمینه همکاری داشته‌باشند. دکتر فرزاد قائمی و دکتر سلمان ساکت نیز نکته‌های را درباره منظومه‌های تاریخی و تأثیرپذیری آن‌ها از شاهنامه و شیوه تصحیح شاهنامه بیان کردند.

در ادامه، مهشید گوهری پس از معرفی منظومه شاهنامه، درباره نسخه خطی، ارزش‌های ادبی و تأکید شاعر بر سره‌نویسی سخن گفت. ویژگی‌های تاریخی شاهنامه و اهمیت آن در میان تاریخ‌های منظوم دوره ایلخانی از مواردی بود که جواد راشکی مصحح دیگر این اثر به آن پرداخت. در پایان، مصححان به پرسش‌های حاضران پاسخ دادند.

جلسه نقد و بررسی کتاب تاریخ بدن در ادبیات

جلسه نقد و بررسی کتاب تاریخ بدن در ادبیات، نوشته دکتر سید مهدی زرقانی با حضور مولف، دکتر صبا عظیمی، پژوهشگر در حوزه مطالعات بدن، دکتر مهدی کرمانی، عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی و دکتر علی خزاعی فر، عضو هیئت علمی گروه زبان انگلیسی، روز پنجشنبه، بیست‌وهشتم شهریورماه ۱۳۹۸ در مؤسسه خردسرای فردوسی برگزار شد.

دکتر زرقانی با ذکر این نکته که استعاره مرکزی ابتدایی‌ترین مسائل زندگی تا پیچیده‌ترین مسائل الهیات، بدن است، بدن را راهی برای ادراک خود و هستی عنوان کرد. وی خاطر نشان کرد که حوزه مطالعات بدن، حوزه‌ای بینارشته‌ای است که در کنار فیلسوفان بدن، جامعه‌شناسان بدن، زبان‌شناسان و متخصصین علوم شناختی نیز مطالعات بسیاری داشته‌اند. دکتر زرقانی مطالعه بدن را یکی از راه‌های دریافت تاریخ و اندیشه هر ملتی دانست و اینکه برای فهم اندیشه و فرهنگ تاریخ هر دوره می‌توان به تاریخ بدن آن دوره توجه کرد و نیز با بررسی تاریخ بدن در ایران می‌توان به تاریخ اندیشه ایرانی در هر دوره دست یافت. وی در ادامه سخنان خود درباره فصول این کتاب توضیح داد و اینکه تاریخ بدن در ایران باستان، ژانرهای پیشاسلامی، ژانر عربی، ژانرهای علم‌الجمالی، عاشقانه، هجو، حماسه، کلام، عرفان و

بنیادی دارد و قصه‌های آن حول محور این قصه بنیادی نوشته شده‌است؛ در حالی که هزار و یک روز داستان‌هایی تو در تو دارد که مضمون مشخصی ندارند و داستان‌های کتاب با داستان اصلی ارتباطی ندارند. این ساختار سبب شده که دخل و تصرف‌های زیادی در آن انجام شود.

در ادامه جلسه، استادان و دانشجویان پرسش‌های خود را در این باره مطرح کردند و پروفیسور مارزلف به آن‌ها پاسخ دادند.

معرفی و نقد کتاب شاهنامه احمد تبریزی

جلسه رونمایی و نقد و بررسی شاهنامه احمد تبریزی، تصحیح مهشید گوهری کاخکی و جواد راشکی با حضور دکتر محمد جعفر یاحقی، جواد عباسی، سلمان ساکت، فرزاد قائمی و استادان و دانشجویان زبان و ادبیات فارسی، روز سه‌شنبه، سوم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در تالار دکتر حائری دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد.

و اظهار داشت، با وجود اینکه بخش زیادی از مدعیات ارتباط متن ادبی با زمینه فرهنگی اثر، تلاش برای بردن اثر به قلمرو مطالعات بین‌رشته‌ای است اما به صورت روال‌مند، چنین متنی دیده نمی‌شود.

دکتر علی خزاعی فرید آخرین منتقد این نشست بود که این کتاب را از جهت رویکردهای نظری به کارگرفته شده در آن بررسی کرد.

نگاره‌ها از جمله مسائلی است که در این کتاب به آن پرداخته شده است.

کارگاه رویکرد ژانری در مطالعات ادبی

کارگاه «رویکرد ژانری در مطالعات ادبی»، روز هجدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در دانشگاه ولی عصر رفسنجان برگزار شد. دکتر سید مهدی زرقانی مدرس این کارگاه درباره مفهوم ژانر در مطالعات ادبی توضیح داد و تفسیرهای متفاوت از یک متن را از تأثیرات ژانر آثار بر ذهن مخاطب عنوان کرد.

وی همچنین درباره الزامات تعریف ژانر (فرهنگی بودن، تاریخی بودن و پرهیز از ذات‌گرایی) سخن گفت و درباره هرکدام از این ویژگی‌ها توضیح داد. شناخت ابزارهای ژانر، همچون ویژگی‌های فرمی، درون‌مایه و محتوا، کارکرد بیرونی همزمانی و درزمانی، انگیزه پدیدآورنده اثر، مراجعه به برون‌متن، طیف مقصد (مخاطب)، نسبت اثر با نهادهای قدرت، گفتمان‌ها و ایدئولوژی و نسبت اثر با واقعیت، از مسائل دیگری بود که در این کارگاه مطرح شد.

کاوه جبران عضو هیئت علمی دانشگاه افغانستان و دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی، یکی از منتقدان این نشست، بدن‌مندی و جسمانیت را عامل تکمیل‌کننده تجربه معرفتی عنوان کرد و با ذکر این نکته که تمام سبک زندگی انسان، بدن‌مند است، موضوع کتاب تاریخ بدن در ادبیات را بسیار مهم دانست و اظهار داشت که ادبیات یکی از عرصه‌هایی است که می‌تواند به این مسئله بپردازد و آن را بهتر نشان دهد.

دکتر صبا عظیمی، مدرس زبان و ادبیات انگلیسی دانشگاه فردوسی، ابتدا درباره پیشینه این حوزه پژوهشی توضیح داد و آغاز این رویکرد پژوهشی را اواخر قرن ۱۹ اعلام کرد که در این زمان، مطالعات بدن در شاخه روان‌شناسی و جامعه‌شناسی در مطالعات مارکسیستی آغاز می‌شود و در ۱۹۸۰ رشته‌ای به نام جامعه‌شناسی بدن ظهور می‌کند. عظیمی این کتاب را به دلیل آنکه توانسته است بار یک قرن عقب ماندن از موضوع بدن را به تنهایی به دوش بکشد، در خور تحسین عنوان کرد. دکتر مهدی کرمانی، استاد جامعه‌شناسی دانشگاه فردوسی، صیانت از یکنواختی متن کتاب را ستود و اظهار داشت در حالی که این کتاب چند نویسنده دارد، اما در خوانش آن، توانایی‌های تیم نویسنده و سرپرست این گروه به روشنی دیده می‌شود. وی سپس درباره فقدان ردپای تاریخ در این کتاب و نیز زمینه‌های بینارشته‌ای بودن آن توضیح داد.

همایش‌های علمی

کتاب همدلی ایرانیان دانست که آیینۀ فرهنگ ایرانیان است. وی با بیان اینکه شاهنامه نقش بزرگی در هم‌گرایی ملی ایرانیان داشته‌است، اظهار داشت که شاهنامه سبب پیوند ایرانیان با حوزه تمدن آسیای مرکزی است و آن‌ها در این حوزه با هم‌زبانان خود همراه می‌شوند. وی همچنین شاهنامه را کتاب اخلاق و خرد خواند که ملت‌ها را با هم پیوند می‌دهد. قیامتی در ادامه به ویژگی‌های شاهنامه همچون دادگری و نکوهش شاهان، خداباوری و یکتاپرستی و دستگیری مستمندان و... اشاره کرد و ارزش‌های محتوایی آن را برشمرد.

سید مسعود ریاضی، رئیس کمیسیون ویژه توس شورای اسلامی شهر مشهد به پیشرفت ۶۰ درصدی پروژه جلouxان فردوسی اشاره کرد و اینکه پروژه ۳۰ هکتاری پردیس ریاضی جادۀ ابریشم را گذرگاهی تاریخی عنوان کرد که ما را از گذشته تاریخی به آینده‌ای روشن می‌رساند.

مظاهری، رئیس مؤسسه فرهنگی اکو شاهنامه را سبب پیوند فارسی‌زبانان در کشورهای تاجیکستان، افغانستان، ترکمنستان و ازبکستان و همچنین گروهی از مردم قزاقستان و قرقیزستان عنوان کرد و شاهنامه فردوسی را از آن جهت که روایتگر فرهنگ و آداب ایرانیان است، ستود.

هلن گیوناشویلی، استاد دانشگاه ایلینا در گرجستان، اظهار داشت که گرجی‌ها به شعر و زبان فارسی بسیار علاقه‌مند هستند و رابطه فرهنگی ایران و گرجستان از دیرباز وجود داشته‌است. وی شاهنامه را شاهکاری ادبی عنوان کرد که به بسیاری از زبان‌ها از جمله گرجی ترجمه و از آن استقبال شده‌است.

نعمت ییلدریم، استاد دانشگاه فارسی‌زبان اهل ترکیه به خردورزی و خرداندیشی فردوسی اشاره کرد و اینکه شاهنامه مظاهر خرد را در خود متجلی کرده‌است. وی همچنین اظهار داشت که فردوسی به زبان فارسی جانی دوباره بخشیده‌است و می‌توان او را هستی‌بخش زبان فارسی دانست.

رونمایی از مجموعه مقالات چارلز ملویل و فیلم مستند داستانی «شاهنامه فردوسی»، برگزار می‌نمایند.

جهان با فردوسی دیدار کرد

گزارش همایش بین‌المللی

«شاهنامه در گذرگاه جادۀ ابریشم»

ظهر روز دوشنبه، بیست‌وسوم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ مراسم افتتاحیۀ همایش بین‌المللی «شاهنامه در گذرگاه جادۀ ابریشم» برگزار شد. در این مراسم که مدیران فرهنگی و شهری مشهد و نمایندگان فرهنگی کشورهای افغانستان، هندوستان، آذربایجان، ترکیه، گرجستان، قزاقستان، لهستان، انگلستان و اسپانیا حضور داشتند، جعفر مروارید، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، شاهنامه را مظهر هویت ایرانیان عنوان کرد که کشورهای فارسی‌زبان را با هم پیوند داده‌است. وی شاهنامه را کتابی سراسر حکمت دانست و اظهار داشت که این اثر فاخر همه آنچه از اخلاق و آداب و رسوم ایرانی بوده، در خود گنجانده‌است.

مهدی زارعی، معاون فرهنگی و رئیس سازمان فرهنگی شهرداری مشهد نیز تأکید کرد شاهنامه گنجینه‌ای از اخلاق و فرهنگ ایرانیان است و نمی‌توان آن را از هویت ایرانی جدا کرد. وی توجه کردن به فرهنگ شاهنامه‌خوانی و شاهنامه‌دانی در میان خانواده‌ها و نوجوانان را بسیار ضروری دانست و اظهار داشت که باید از مسیر همین همایش‌ها به آن توجه شود.

علیرضا قیامتی، دبیر علمی این همایش با توضیح درباره چگونگی دریافت مقالات، داوری، انتخاب و چاپ آن‌ها، شاهنامه را

شماره ۲۴ - تابستان ۱۳۹۸

لازم به ذکر است که مقالات ارائه شده در این همایش، در کتاب همه‌ساله اردیبهشت هژیر (مجموعه مقالات همایش بین‌المللی شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم) چاپ شده است و علاقه‌مندان می‌توانند از آن استفاده کنند.

مراسم اختتامیه همایش:

مراسم اختتامیه همایش بین‌المللی «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم»، بیست و چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در تالار خواجه نصیرالدین دانشگاه علوم دانشگاه فردوسی برگزار شد. در این مراسم که انتظامی، قائم مقام وزیر و رییس سازمان سینمایی کشور، دکتر محمد کافی، رییس دانشگاه فردوسی مشهد، دکتر محمد جعفر یاحقی، مروارید، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی و اورعی کریمی، رییس نمایندگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی خراسان رضوی، مهمانان خارجی و داخلی، استادان و دانشجویان زبان و ادبیات فارسی و دوستداران فرهنگ و ادب فارسی حضور داشتند، چشم‌اندازهایی برای پژوهش در شاهنامه‌شناسی مطرح و بر آن تأکید شد.

دکتر کافی ضمن تقدیر از حضور مهمانان داخلی و خارجی، فردوسی را مظهر ایستادگی و شجاعت در عرصه فرهنگ و ادب دانست و بر استمرار این همایش‌ها با قوت بیشتر تأکید کرد. در ادامه، دکتر محمد جعفر یاحقی اظهار امیدواری کرد که همایش‌های فردوسی به زوایایی از ناگفته‌های شاهنامه اختصاص داشته باشد و شاهنامه‌پژوهان بیش از پیش به این امر مهم بپردازند. عبدالغفور آرزو، فردوسی‌شناس افغانستانی، سخنران دیگر این مراسم بود. وی با بیان اینکه استفاده از زبان‌های

فنونوف، هنرمند روسی با مضمون داستان‌های شاهنامه فردوسی در نگارخانه شهر مشهد، بخش پایانی این مراسم بود.

در ادامه برنامه‌های بزرگداشت فردوسی، بخش علمی و ارائه مقالات، صبح و بعد از ظهر روز سه‌شنبه، بیست و چهارم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در تالار فردوسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد. صبح روز سه‌شنبه، مقالات در دو بخش ارائه شد. در بخش اول، سخنرانان دکتر فرزانه بهار، پروفسور علیم اشرف‌خان، استاد دانشگاه دهلی، دکتر فاطمه کاکاوند قلعه‌نویی، دکتر فرزاد قائمی، سارا رحمانی، پروفسور گیوناشویلی، رییس بخش شرق‌شناسی دانشگاه گرجستان و دکتر صنعتی مقالات خود را درباره شاهنامه فردوسی ارائه دادند. پس از استراحت، گروه دوم سخنرانان، دکتر سجاد آیدنلو، دکتر اختر حسین از کشور هند، دکتر مهدخت پورخالقی چترودی، دکتر زاگرس زند، دکتر فاطمه ماهوان، زهرا جمشیدی و دکتر مهیار علوی مقدم به ارائه جنبه‌های تازه‌ای از شاهنامه فردوسی پرداختند. بعد از ظهر همین روز، گروه اول سخنرانان، حامد مهران (دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی)، نزاکت محمدلی، استاد دانشگاه باکو و رییس کرسی فارسی‌زبانان بنیاد نظامی، دکتر فرزین غفوری، دکتر محمد بهنام‌فر، پروفسور اولریش تومان و پروفسور محمد آصف نعیم صدیقی، استاد دانشگاه دهلی، مقالات خود را ارائه دادند. پس از استراحت، دکتر طیبه پرتوی راد، پروفسور عبدالغفور آرزو، استاد دانشگاه از کشور افغانستان، دکتر سید جمال‌الدین وزیر، مریم سجادی و دکتر سید علی کرامتی مقدم درباره شاهنامه و فردوسی سخنرانی کردند.

دکتر فتح‌الله مجتبیایی متولد ۱۳۰۶ در تهران. مقدمات ادبیات و علوم رسمی را در فراهان اراک فراگرفت. مطالعات وی در زمینه تاریخ ادیان و فلسفه شرق است. دکتر مجتبیایی در ۱۳۳۲ دوره کارشناسی را در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران و دانشسرای عالی گذراند و تا ۱۳۳۸ در دبیرستان‌های اراک، تهران و دانشسرای عالی به تدریس ادبیات و زبان‌های خارجی پرداخت. وی در ۱۳۵۰ درجه دکتری تاریخ ادیان و فلسفه شرق را از دانشگاه هاروارد آمریکا اخذ کرد. دکتر مجتبیایی در دوران تحصیل خود از محضر استادان بزرگی در داخل و خارج از کشور بهره برد و برای آشنایی با عرفان هند مسافرت‌های متعددی به هند و پاکستان داشت. وی هم‌اکنون عضو هیئت علمی بنیاد دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی است.

بیش از ۲۰۰ عنوان کتاب، مقاله، شعر و نقد کتاب به صورت تألیف، ترجمه و تصحیح به زبان‌های فارسی و انگلیسی در ایران و خارج از ایران حاصل سال‌ها تحصیل و تدریس وی است. از جمله آثار وی می‌توان شعر جدید فارسی، از ا.ج. آبروی، ترجمه - با مقدمه انتقادی، چیترا و گزیده اشعار، از رابیندرانات تاگور، با مقدمه‌ای در احوال و افکار او، بوطیقا - هنر شاعری، ترجمه رساله شعر ارسطو، براساس چند ترجمه معتبر، با مقدمه و توضیحات، و مقایسه با ترجمه قدیم عربی ابوبشر متی و شروح فارابی و ابن‌سینا و ابن رشد، گزیده اشعار رابرت فراست، ترجمه با مقدمه در شرح احوال و سبک شعر او، عصر طلایی یونان و فلسفه و هنر آن، از ویل دورانت، ترجمه بخش دوم از کتاب تاریخ تمدن جهان، تاریخ ادبیات ایران، از فردوسی تا سعدی، از ا.گ. براون، ترجمه نیمه نخست از جلد دوم

هم‌خانواده فارسی در اطراف کشور ایران، بر ظرفیت زبان فارسی می‌افزاید، اظهار داشت که بهتر است به این زبان‌ها نیز توجه شود. انتظامی، قائم مقام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز توجه به شاهنامه را برای حفظ امنیت و هویت ضروری دانست. وی با تأکید بر این مسئله که شاهنامه سرشار از روحیه سلحشوری است، توجه کردن به آن را برای بالابردن روحیه سلحشوری ایرانیان در شرایط نامطلوب امروزی ضروری دانست. جعفر مروراید، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان صوی، شاهنامه را هارمونی متناسب عزت در کنار حکمت و غیرت در کنار اخلاق دانست که از شادمانی و سوگواری ایرانیان در کنار یکدیگر سخن می‌گوید. وی اظهار داشت که دست‌یافتن به اخلاق حکیمانه و قهرمانانه، مستلزم بازخوانی شاهنامه است که باید به آن توجه شود. در پایان این مراسم از کتاب شاهنامه ابراهیم سلطان نوشته فیروزه عبدالله‌یوا، استاد دانشگاه آکسفورد و چارلز ملویل، استاد دانشگاه کمبریج با ترجمه اکرم احمدی توانا و نیز تابلوی خوشنویسی «گنج خرد» اثر حسین صالحی رونمایی شد.

نادره کاران شاهنامه فردوسی

گزارشی از اعطای «نشان فردوسی»

اشاره

شاهنامه فردوسی قابلیت‌های پژوهشی و هنری به قدمت حضور خود در میان ایرانیان و غیرایرانیان دارد. ظرفیت‌های اندیشگانی و زیبایی‌شناسی این اثر فاخر حماسی در ادوار مختلف، ذوق و اندیشه بسیاری از دانشمندان و هنرمندان را برانگیخته است که با پژوهش‌های ژرف‌نگرانه و انواع هنرها به استقبال آن بروند. اعطای «نشان فردوسی» نشان‌دهنده اهمیت دادن به شاهنامه فردوسی و نیز نمادی از ستودن خدمات علمی و هنری بزرگمردان عرصه شاهنامه‌شناسی و شاهنامه پژوهی است. اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ نیز همچون سال‌های پیش، نشان فردوسی برگزیدگان خود را شناخت و آن‌ها را سپاس گفت.

ادب حماسی ایران)، فرهنگ‌واره لغات و ترکیبات عربی شاهنامه، دفتر خسروان (برگزیده شاهنامه فردوسی)، آفتابی در میان سایه‌ای: جشن‌نامه استاد دکتر بهمن سرکاراتی، علیرضا مظفری و سجاد آیدنلو، رستم‌نامه: داستان منظوم مسلمان شدن رستم به دست امام علی (ع) به انضمام معجزنامه مولای متقیان، نارسیده ترنج (بیست مقاله و نقد درباره شاهنامه و ادب حماسی ایران) سجاد آیدنلو با مقدمه جلال خالقی مطلق، از ارسطو تا حماسه هفت گفتار در شاهنامه‌پژوهی، سجاد آیدنلو با مقدمه محمد امین ریاحی، پهلوان‌نامه گرشاسپ: تلخیص و بازنویسی کتاب گرشاسپ نامه، اکبر ایرانی زیر نظر سجاد آیدنلو و علیرضا مختارپور را به جامعه ادبی تقدیم کرده‌است.

دکتر سجاد آیدنلو تاکنون موفقیت‌های علمی بسیاری را کسب کرده‌است که به این موارد می‌توان اشاره کرد: شایسته تقدیر در دومین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی (آبان ۱۳۸۱)، منتقد کتاب برگزیده حوزه ادبیات در نخستین جشنواره نقد کتاب (آذر ۱۳۸۳)، کتابخوان نمونه کشوری (آذر ۱۳۸۵)، شایسته تقدیر بخش نقد ادبی در نخستین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد (آذر ۱۳۸۷)، شایسته تقدیر در بخش ادبیات بیست‌وششمین دوره کتاب سال (بهمن ۱۳۸۷).

دکتر سجاد آیدنلو که استادان بزرگی همچون محمد امین ریاحی، جلال خالقی مطلق و دکتر محمد جعفر یاحقی او را جوانی موفق در زمینه شاهنامه‌پژوهی و ادبیات حماسی دانسته و او را تحسین کرده‌اند، در همایش بین‌المللی «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم»، نشان فردوسی را از آن خود کرد. قطب علمی فردوسی و شاهنامه کسب این نشان را به ایشان و جامعه ادبی تبریک می‌گوید. لازم به ذکر است که دکتر سجاد آیدنلو از

تاریخ ادبی ایران، با حواشی و اضافات، شهر زیبای افلاطون و شاهی آرمانی در ایران باستان، لغت دری (فرهنگ لغت فرس اسدی طوسی)، تصحیح متن براساس نسخه دانشگاه پنجاب، با حواشی و مقابله با تمامی نسخه‌های موجود آن، با همکاری دکتر علی اشرف صادقی، طوطی‌نامه، ضیاءالدین نخشبی، تصحیح متن و مقدمه در شرح احوال و آثار او، با همکاری دکتر غلامعلی آریا و... را نام برد. جایزه فتح‌الله مجتبابی یکی دیگر از خدمات علمی وی در زمینه ارزیابی کیفی رساله‌های دانشجویی و تشویق دانشجویان در رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، ادیان و عرفان است. جایزه فتح‌الله مجتبابی که از ۱۳۹۰ تاکنون برگزار شده‌است، با طی مراحل داوری زیر نظر هیئت داوران به رساله برتر اهدا می‌شود. لوح تقدیر، جایزه نقدی و امکان انتشار این رساله‌ها در انتشارات هرمس، از مزایای این جایزه است.

این دانشمند بزرگ عرصه علم و ادب ایران، در همایش بین‌المللی «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم»، که در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ برگزار شد، نشان فردوسی را کسب کرد.

دکتر سجاد آیدنلو متولد ۱۳۵۹ در استان آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاه خود گذراند. در ۱۳۸۱ دوره کارشناسی زبان و ادبیات فارسی و در ۱۳۸۴ دوره کارشناسی ارشد همین رشته را در دانشگاه ارومیه به پایان برد. آیدنلو دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی را در دانشگاه تربیت معلم تبریز گذراند و به تدریس و پژوهش مشغول شد. علاقه و اشتیاق وی پژوهش در زمینه شاهنامه فردوسی و ادبیات حماسی است؛ چنانکه کارنامه علمی او بیانگر تخصص وی در این بخش از ادبیات فارسی است.

وی هم‌اکنون عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور ارومیه است و تاکنون ۱۳۰ مقاله و هفت کتاب با عنوان‌های متون منظوم پهلوانی (برگزیده منظومه‌های پهلوانی پس از شاهنامه، شاهنامه (۱) نامورنامه شهریار: برگزیده دیباچه، داستان هفت خان رستم، رستم و سهراب و سیاوش، در حضرت سیمرغ (بیست و پنج مقاله و یادداشت درباره شاهنامه و ادب حماسی ایران)، شاهنامه (۲): شاخ سرو سایه فکن: برگزیده داستان‌های فرود، بیژن و منیژه و رستم و اسفندیار، زرین‌قبانامه (منظومه‌ای پهلوانی و پیرو شاهنامه از عصر صفویه)، نیم‌پخته ترنج (بیست مقاله درباره شاهنامه و

شاهنامه اثر استاد مصطفی سعیدی و احمد هاشمی در سال ۱۳۸۱ در انتشارات خوش‌نگار چاپ و با استقبال بسیاری روبه‌رو شد. استاد مرشد سعیدی به خاطر سال‌ها خدمت در عرصه نقالی شاهنامه فردوسی، در همایش بین‌المللی «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم» که در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در مشهد برگزار شد، نشان فردوسی را از آن خود کرد.

همایش «خیام در حدیث دیگران»

همایش «خیام در حدیث دیگران»، ساعت ده صبح روز سه‌شنبه، سی‌ویکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در تالار شریعتی دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد. در این همایش که دکتر سید مهدی زرقانی، مدیرگروه زبان فارسی، مدیریت این جلسه را بر عهده داشت، درباره خیام در فرانسه، خیام در انگلیس، خیام در روسیه و خیام در قلمرو عرب سخن گفته شد.

خیام یک گفتمان است

در آغاز این همایش، دکتر زرقانی اظهار داشت که هیچ‌کدام از منابع نزدیک به خیام، به شاعر بودن او اشاره نکرده‌اند. وی در ادامه این پرسش را مطرح کرد که آیا خیام عمده‌ی در این کار داشته‌است که به عنوان شاعر شناخته نشود؟ دکتر زرقانی توضیح داد که نوعی ادبیات به عنوان «ادبیات خصوصی» وجود دارد که نویسندگان آن به برخی دلایل اجتماعی، اعتقادی، سیاسی و... جرئت بازگ کردن و انتشار نوشته‌های خود را در جامعه نداشته‌اند. وی ادامه داد که ممکن است رباعیات خیام نیز حاصل تأملات شخصی وی بوده و پس از او منتشر شده باشد. دکتر زرقانی همچنین از روند تاریخی ذکر رباعیات خیام در برخی از کتاب‌ها سخن گفت و خاطرنشان کرد که در دوره‌های مختلف ادبی، نگاه‌های متفاوتی به خیام وجود داشته‌است؛ بنابراین خیام، نه به عنوان یک شخص، که به عنوان یک گفتمان شناخته می‌شود. دکتر زرقانی ادامه داد که اندیشه و جهان‌بینی خیامی در طول تاریخ با ایرانیان همراه بوده‌است؛ گاهی با صدای آشکار و گاهی با صدای پنهان و این نگاه خیامی در ادبیات نیز دیده می‌شود.

استادان عضو قطب علمی فردوسی و شاهنامه در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعتی است و پژوهش‌های شاهنامه‌شناسی بسیاری با مشورت وی انجام شده است.

سرگئی فنوفانوف متولد ۱۹۵۰ در مسکو. تخصص او هنر نقاشی است و نقاشی‌های او در مجموعه‌های خصوصی ایران، هند، آمریکا، سوئد، روسیه، ژاپن و چین نگهداری می‌شود. علاقه او به شاهنامه فردوسی سبب شده‌است که وی آثار نقاشی، مجسمه‌سازی و پوستر در موضوعات مربوط به این میراث کهن فارسی پدید آورد. نمایشگاه آثار این هنرمند روسی در «نگارخانه شهر»، نشان‌دهنده اشتیاق او به شاهنامه فردوسی و زبان فارسی است. فنوفانوف در همایش بین‌المللی «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم»، برای خدمات هنری خود درباره شاهنامه فردوسی، نشان فردوسی را کسب کرد.

استاد سید مصطفی سعیدی متولد ۱۳۱۵ در اراک. در کودکی مادر خود را از دست داد و با پدرش به بروجرد مهاجرت کرد. در نُه سالگی از محضر استاد «سید مهدی صفوی‌پور» بهره برد و در یازده سالگی در روضه‌خوانی و وعظ مهارت پیدا کرد. سیزده ساله بود که شیفته نقالی «مرشد کرم اصفهانی» شد و این اشتیاق سبب شد که به نقالی شاهنامه فردوسی روی آورد. چهارده ساله بود که او را برای نقل زیبای شاهنامه، «حنجره ارغوانی» نامیدند. دوستداران شاهنامه فردوسی در شهرهای اراک، خرم‌آباد، ملایر و بروجرد پای نقل استاد سعیدی نشسته و بهره‌برده‌اند. مرشد سید مصطفی سعیدی در اسفندماه سال ۱۳۹۶ در بین ۵۳ طرح و نام در ایران، به عنوان گنجینه زنده بشری در فهرست حاملان میراث فرهنگی ناملموس (نادره‌کاران) ثبت ملی شد. کتاب طومار

شماره ۲۴ - تابستان ۱۳۹۸

خیام در انگلیس

دکتر زهره تائبی نخستین سخنران این همایش بود که درباره خیام در ادبیات انگلیس و آمریکا سخن گفت. وی پس از آنکه درباره ویژگی‌های شخصیتی خیام همچون گوشه‌گیری، خوش حافظگی و... سخن گفت، به بازتاب جهانی خیام در غرب اشاره کرد. دکتر تائبی ترجمه فیتز جرالده را از رباعیات خیام، سرآغاز آشنایی غرب با خیام عنوان کرد. وی اظهار داشت که مفاهیم موجود در رباعیات خیام همچون بی‌پروایی، اعتراض انسان به هستی، بی‌دوامی دنیا، تنها ماندن بشر و... در دوره ویکتوریایی انگلستان مورد توجه روشنفکران قرار گرفت. دکتر تائبی ادامه داد که دوره ویکتوریا، دوره شک بود و پایه‌های اعتقادات به دلیل علم‌گرایی سست شده و به لرزه درآمده بود؛ بنابراین چهره لذت‌گرای شعر خیام که از لاله‌رخان، پیاله شراب، فراموش کردن دنیا و دم‌غنیمت‌شمردن سخن می‌گوید با جامعه آن دوران تناسب داشت و سبب محبوبیت او در اواخر قرن نوزده شد. وی متذکر شد که ترجمه فیتز جرالده تأثیر زیادی بر آشنایی غرب با خیام داشته‌است؛ اما ترجمه‌ناپذیری شعر سبب شده‌است که فلسفه حاکم بر شعر خیام در ترجمه او دیده نشود. دکتر تائبی همچنین به چگونگی انتقال نظام فکری خیام به آمریکا سخن گفت و اینکه ترجمه جرالده سبب شد که خیام در آمریکا نیز مورد توجه قرار گیرد. وی خاطر نشان کرد که خیام در هنر آمریکا همچون سینمای هالیوود و موسیقی پاپ نیز تأثیرگذار بوده‌است. همچنین سرودن پارودی بر اساس رباعیات خیام، شام فرهنگی و تشکیل گروه‌های هوادار خیام، از دیگر تأثیرات خیام در آمریکا است.

خیام در قلمرو عرب

دکتر امیر مقدم متقی سخنران دیگر این همایش بود که درباره خیام در قلمرو زبان عربی سخن گفت. وی خیام را شاعری زبردست عنوان کرد و اظهار داشت که خیام دانشمندی توانا است که علاوه بر تبخیر در علوم ریاضی، نجوم، طب و... به زبان فارسی و عربی شعر سروده‌است. دکتر مقدم متقی مفاهیمی همچون کوتاهی عمر، بی‌دوامی دنیا، دم‌غنیمت‌شمردن در رباعیات خیام، همراه با فصاحت و بلاغت را زمینه‌ساز شهرت جهانی او دانست. وی ادامه داد که جهان عرب از طریق ترجمه‌های اروپایی با خیام آشنا شد و ترجمه فیتز جرالده در این امر بسیار تأثیر داشت. دکتر مقدم

متقی مصری‌ها را پیشتر ترجمه رباعیات خیام به زبان عربی عنوان کرد و اینکه پس از آن‌ها، عراقی‌ها، لبنانی‌ها و اردنی‌ها به این کار اهتمام ورزیدند و به این ترتیب، خیام وارد جهان عرب شد.

خیام معترض

در میانه بحث‌ها دکتر زرقانی به محورهایی از دستگاه جهان‌شناسی خیام اشاره کرد و اظهار داشت که خیام حق اعتراض انسان را به رسمیت شناخته‌است. او در کمال اعتقاد و باور و عبودیت در مقابل خالق می‌ایستد و می‌گوید که حق اعتراض به هستی برای او به رسمیت شناخته‌شده. دکتر زرقانی شگرد بلاغی طنز در شعر خیام را ستود که مفاهیم بسیار عمیق را با طنزی دلکش بیان کرده‌است.

خیام در فرانسه

در بخش دیگری از این همایش، دکتر محمدرضا فارسیان درباره خیام در فرانسه سخن گفت. وی ابتدا ژان باتیست نیکولا را به عنوان نخستین کسی که رباعیات خیام را به زبان فرانسه ترجمه کرده‌است، معرفی کرد؛ سپس به بیان تفاوت‌های ترجمه نیکولا و فیتز جرالده پرداخت. وی اظهار داشت که نیکولا مدتی را در ایران زندگی کرده بود و به محافل مذهبی و عرفانی رفت‌وآمد می‌کرد؛ بنابراین رویکرد او در ترجمه رباعیات خیام، صوفی‌مسلكانه بود و این نگاه، با جامعه مذهبی آن دوره فرانسه همخوانی داشت؛ به این ترتیب، ترجمه او بیشتر از ترجمه جرالده مورد توجه قرار گرفت. دکتر فارسیان در ادامه، به دیگر ترجمه‌های رباعیات خیام به زبان فرانسه سخن گفت و درباره آن‌ها توضیح داد.

خیام در روسیه

در بخش پایانی این همایش، دکتر حسین علی مصطفوی به بررسی جایگاه خیام در روسیه پرداخت. وی خاطر نشان کرد که خیام با دو نگاه عامه‌پسند و فلسفی در روسیه شناخته می‌شود. خیام در روسیه، از سوی «سلطان فلاسفه شرق و غرب» لقب گرفته‌است و از سوی دیگر، شاعری است که از می و معشوقه و جایگاه شراب سخن می‌گوید. او نیز اظهار داشت که مردم روسیه، خیام را شاعری هم‌پایه پوشکین به شمار می‌آورند و به همان اندازه به او توجه می‌کنند. همچنین ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، یکی از علاقه‌مندان اشعار خیام است. وی در ادامه سخنان خود ترجمه‌های اشعار خیام به زبان روسی را معرفی کرد.

شماره ۳۴ - تابستان ۱۳۹۸

ایرانیان است، دغدغه اصلی فردوسی را ایران و ایرانی دانست و اظهار داشت که در چنین روزگاری که گسستگی فرهنگی بیش از پیش وجود دارد، شاهنامه می‌تواند عامل وحدت و همبستگی ایرانیان باشد. وی در ادامه، به صلح‌اندیشی فردوسی اشاره کرد و اینکه در تمام جنگ‌ها چنانچه راهی برای صلح و آشتی باشد، نبردی پدید نمی‌آید.

دکتر غلامحسین غلامحسین‌زاده، رئیس دانشکده ادبیات دانشگاه تربیت مدرس و یکی از مفاخر شهرستان قوچان، سخنران دیگر این مراسم بود. وی ابتدا درباره ویژگی‌های شهر قوچان در جغرافیای سیاسی شاهنامه فردوسی سخن گفت؛ سپس به تغییرات و تحولات این شهر و مشکلاتی که در طول تاریخ برای این شهر اتفاق افتاده‌است، اشاره کرد. وی قوچان را در شاهنامه منطقه‌ای عنوان کرد که تأمین‌کننده آذوقه در جنگ‌ها بوده‌است. دکتر غلامحسین‌زاده در پایان اظهار امیدواری کرد که قوچان بار دیگر، خودکفایی خود را به دست آورد و از مصرف‌کنندگی به تولیدکنندگی بگراید.

در ادامه این مراسم، هادی رجایی‌نیا فرماندار قوچان نیز درباره ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قوچان توضیح داد. سخنرانی استاد محمد جابانی درباره فرهنگ و مفاخر شهر قوچان، مراسم تقدیر از استاد جابانی و استاد رمضانعلی شاکری و شاهنامه‌خوانی بانوی روشنفکر، سمانه مصدقی از دیگر بخش‌های این برنامه بود. در حاشیه برگزاری این مراسم نیز غرفه‌های فروش و نمایشگاه صنایع دستی قوچان برگزار شد که شرکت‌کنندگان از آن استقبال کردند.

همایش

«خوشان تاریخی در جغرافیای شاهنامه»

چهل و پنجمین همایش میان‌فصلی مؤسسه خردسرای فردوسی با عنوان «خوشان تاریخی در جغرافیای شاهنامه»، روز جمعه، بیست‌وپنجم مردادماه ۱۳۹۸ در فرهنگسرای آریو مصلی‌نژاد برگزار شد. در آغاز این مراسم دکتر محمد جعفر یاحقی پرداختن به شهرهایی را که نام آن‌ها در شاهنامه فردوسی آمده است، یکی از برنامه‌های همایش‌های میان‌فصلی خردسرای فردوسی عنوان کرد و اظهار داشت که در ابتدا شهرهای خراسان را با این رویکرد معرفی می‌کنیم؛ سپس به سراغ شهرهای دیگر خواهیم رفت. وی در ادامه، دلیل انتخاب شهر قوچان را برای این همایش، اتصال آن به شاهنامه دانست که بسیاری از حوادث شاهنامه در این منطقه اتفاق افتاده‌است. دکتر یاحقی همچنین از مفاخر فرهنگی قوچان همچون نوعی خوشانی و آقاجفی قوچانی و استاد جابانی نام برد و آن‌ها را برای خدمات فرهنگی ارزنده‌ای که داشته‌اند، ستود.

مجری این همایش دکتر امیر الهامی نیز به چگونگی ذوق‌آوری، ایجاد اشتیاق و انگیزه به ادبیات برای دانش‌آموزان اشاره کرد و اذعان داشت که بهتر است بدون نگاه متعصبانه به بزرگان ادب فارسی نگریسته شود و چنانچه خطایی در دیدگاه‌های شاعران بزرگ ادبیات فارسی وجود داشته‌است نیز برای دانش‌آموزان توضیح داده‌شود. وی این نگاه منتقدانه به ادبیات را یکی از ضروریات کلاس‌های درس ادبیات دانست و بر آن تأکید کرد.

دکتر علیرضا قیامتی با ذکر این نکته که شاهنامه سند هویت ملی

اخبار علمی و فرهنگی

ابوالفضل مکرمی فر، مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی نیز با تأکید بر اینکه آنچه در شاهنامه آمده است، باید دوباره احیا شود، این اثر ارزشمند را دارای قابلیت‌های بسیاری عنوان کرد که فیلم‌های زیادی می‌توان بر اساس آن ساخت. سید مسعود ریاضی، رئیس کمیسیون ویژه توسعه و عمران طوس شورای اسلامی شهر مشهد نیز درباره برنامه‌ها و چشم‌اندازهای آماده‌سازی طرح‌های منطقه توس، طراحی المان‌های نوروزی بر اساس شاهنامه، ایجاد مسیر دسترسی جلوخان فروسی به کهن دژ، طراحی دروازه‌ای در مسیر سه راه فرودسی و... توضیح داد. نرگس شالچیان، معاون گردشگری و زیارت سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد نیز نقالی شاهنامه، اجرای طرح سفیران گردشگری با همکاری مدارس، برپایی نمایشگاه موضوعی توس، رونمایی از مستند شاهنامه برای فردوسی و... را از برنامه‌های هفته بزرگداشت فردوسی اعلام کرد.

شهر توس، شهر فرهنگی

دکتر محمد جعفر یاحقی، رئیس همایش بین‌المللی شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم در نشست خبری این همایش که روز یکشنبه بیست‌ودوم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ برگزار شد، شاهنامه فردوسی را تکیه‌گاه زبان فارسی عنوان کرد که هویت‌بخش ایرانیان است و نیز قابلیت آن را دارد که از ایران فراتر رود و مرزها و مناطق جغرافیایی بسیاری را به هم پیوند زند. دکتر یاحقی مسیر مطرح‌شده در شاهنامه را همان مسیر جاده ابریشم دانست که مرکز اتصال فرهنگ‌های این منطقه با یکدیگر است. وی همچنین اظهار داشت که با توجه به ظرفیت‌های فرهنگی که در شاهنامه وجود دارد باید بر مصادیق بین‌المللی آن تأکید شود و برگزاری این همایش یکی از این مصادیق است. وی اظهار امیدواری کرد که عمران منطقه توس با در نظر گرفتن همه نیازهای فرهنگی این منطقه و نیز ایجاد کتابخانه ویژه شاهنامه و فردوسی برای استفاده پژوهشگران، سالن تئاتر و... انجام شود.

شاهنامه

شیرازه فرهنگی است

در نشست خبری همایش بین‌المللی شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم که روز سه‌شنبه یازدهم دی‌ماه ۱۳۹۷ برگزار شد، محورهای اهداف و چشم‌اندازهای علمی، ادبی و فرهنگی این همایش مطرح شد. دکتر محمد جعفر یاحقی ضمن توضیح درباره محورهای این همایش؛ همچون تأثیر شاهنامه و فردوسی در مسیر جاده ابریشم، نقش شاهنامه در تحکیم و گسترش زبان فارسی، باورهای دینی و مذهبی در آیین شاهنامه، نقش خراسان کهن در گذرگاه جاده ابریشم، تبیین جلوه‌های اخلاقی عرفانی شاهنامه؛ به‌ویژه بررسی جلوه‌های آشتی و صلح در شاهنامه و... شاهنامه فردوسی را شیرازه فرهنگی عنوان کرد که مناطق مختلف از شرق تا غرب آسیا را به هم متصل کرده است.

دکتر یاحقی با ذکر این مورد که اصلی‌ترین و مهم‌ترین پیام شاهنامه فردوسی، صلح و دوستی میان مناطق مختلف آسیا است، اظهار داشت که در این همایش از نمایندگان فرهنگی کشورهای مختلف دعوت شده است تا در کنار یکدیگر از شاهنامه و پیام‌های خردمندانه فردوسی سخن بگویند. هادی بختیاری، رئیس سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد نیز جاده ابریشم را که پیش از این، معبری برای تجارت و امور اقتصادی بوده است، گذرگاهی فرهنگی عنوان کرد که سبب انسجام بیشتر و هویت‌بخشی به این منطقه شده است.

شماره ۲۴ - تابستان ۱۳۹۸

کثیری از دستاران فردوسی و شاهنامه در ابتدای بولوار شاهنامه رونمایی شد.

مرمت فاز اول و احیای عمارت چهاربرج طوس معروف به «خانه ارباب»

عمارت «ارباب» ۶۳۰ متر مربع مساحت و باغ آن نیز ۵ هزار متر مساحت دارد. بخشی از بنا مربوط به اواخر دوره قاجار و بخشی از آن به دوره پهلوی اول مربوط می‌شود که در سال ۱۳۸۴ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده‌است. پس از بازدید تیم فنی پایگاه پژوهشی میراث فرهنگی توس در سال ۱۳۹۷ تصمیم گرفته شد که این بنای تاریخی با مشارکت شهرداری مشهد مرمت و احیا شود.

مستند

«چشمه خورشید» پخش شد

مستند «چشمه خورشید» با نگاهی به زندگی دکتر محمد جعفر یاحقی، که قبلاً هم از شبکه یک سیما پخش شده بود، ساعت ۲۱ روز یکشنبه، سی‌ویکم شهریورماه ۱۳۹۸ از شبکه چهار سیما پخش شد. مستند «چشمه خورشید» عنوان قسمت جدید از مجموعه «حکایت دل» به تهیه‌کنندگی علیرضا حسینی و کارگردانی بیژن شکرریز است که در بیست قسمت به زندگی مفاخر و استادان ایران می‌پردازد. در این مستند، شاگردان دکتر یاحقی از ویژگی‌های علمی و شخصیتی استاد سخن گفتند. ادامه نیز بینندگان از طریق این مستند به «تون» زادگاه دکتر یاحقی سفر کردند و با زوایایی از زندگی ایشان آشنا شدند. لازم به ذکر است که این مستند برای بار دوم، ساعت ۱۹ روز دوشنبه، سی‌ودوم شهریورماه ۱۳۹۸ از شبکه یک سیما بازپخش شد.

کلاس ایده‌آل من

نشست صمیمی «کلاس ایده‌آل من»، ساعت ده صبح روز دوشنبه، نهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ در تالار شریعتی دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد.

در این نشست که با همکاری انجمن علمی و گروه زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شده بود و دکتر سید مهدی زرقانی، مدیر گروه زبان فارسی، دکتر محمد جعفر یاحقی، مدیر قطب علمی فردوسی و شاهنامه، استادان و دانشجویان از گروه‌های مختلف آموزشی دانشکده ادبیات حضور داشتند، دانشجویان ایده‌ها و طرح‌های خود را مطرح کردند. دکتر یاحقی در سخنانی کوتاه از دانشجویان خواست تا حرف‌های خود را با استادان در میان بگذارند و استعداد‌های خود را نشان دهند. وی همچنین تأکید کرد که دانشکده ادبیات باید نشاط و روحیه ادبی بیشتری داشته باشد و دانشجویان و استادان باید به این کار کمک کنند. دکتر یاحقی خاطر نشان کرد که همه درس‌های ادبیات همچون سبک‌شناسی، عروض و قافیه و... برای آن است که شعری گفته شود و اثری پدید آید. وی همچنین از استادان خواست که شنوای درخواست‌های دانشجویان باشند.

رونمایی از

تندیس‌های شاهنامه‌ای

همزمان با هفته بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی و پاسداشت زبان فارسی، بعد از ظهر روز چهارشنبه، بیست‌وپنجم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ از تندیس‌های دائمی «رستم و رخش» و «تبردر رستم و ازدها» با حضور شهردار و اعضای شورای اسلامی مشهد و گروه

رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها

جلسه دفاع از رساله دکتری موسی کیخا، دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، با عنوان «حکمت عملی در منظومه‌های پهلوانی پس از شاهنامه» با حضور استاد راهنما، دکتر زهرا اختیاری، استاد مشاور، دکتر ابوالقاسم قوام، استادان داور داخلی، دکتر مهدخت پورخالقی چترودی و دکتر فرزاد قائمی و استاد داور مدعو، دکتر سید مهدی رحیمی، عضو هیات علمی زبا و ادبیات فارسی دانشگاه بیرجند، ساعت ده صبح روز شنبه، سی‌ام شهریورماه ۱۳۹۸ در تالار حائری دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد.

کیخا در خطابه خود درباره ضرورت و اهمیت انجام این رساله توضیح داد و گفت: درباره بازتاب مفاهیم حکمت عملی در ادبیات حماسی بیشترین توجه پژوهشگران به شاهنامه بوده است و به حماسه‌های پس از شاهنامه توجه ویژه‌ای نداشته‌اند. از این رو در این رساله سعی شده است مفاهیم حکمت عملی در منظومه‌های بانوگشسب‌نامه، برزنامه، بهمن‌نامه، فرامرزنامه، کوش‌نامه و گرشاسب‌نامه ابتدا برجسته، طبقه‌بندی و توصیف شوند و سپس با روش شکل‌شناسی مقایسه‌ای-تحلیلی، مفاهیم حکمی به کاررفته در این منظومه‌ها در سه حوزه مفهوم‌شناسی، شیوه بیان و کنش‌مندی قهرمانان و ضدقهرمانان واکاوی شود. وی ادامه داد که مفاهیم حکمت عملی در منظومه‌های پهلوانی از طریق گفتارها و کردارها پدیدار شده است. این مفاهیم در گفتار سراینده‌گان و قهرمانان با ساختی از شیوه‌های بلاغی و

جلسه دفاع از رساله دکتری منصوره حاجی‌هادیان با عنوان «بررسی رابطه میان متن، نگاره و قدرت ایدئولوژیک در شاهنامه طهماسبی»، ساعت هشت صبح روز یکشنبه، سی‌ام تیرماه ۱۳۹۸ در تالار استاد رجایی بخارایی دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد. در این جلسه که دکتر محمود فتوحی، استاد راهنما (از طریق اسکایپ)، دکتر اصغر جوانی، استاد مشاور، دکتر محمد تقوی و دکتر فرزاد قائمی، استادان داور داخلی و دکتر فرزانه فرخ‌فر، استاد داور مدعو حضور داشتند، منصوره حاجی‌هادیان از رساله دکتری خود دفاع کرد.

حاجی‌هادیان در این رساله، نگاره‌های شاهنامه طهماسبی و رابطه آن‌ها را با قدرت ایدئولوژیک بررسی کرد و کارکردهای ایدئولوژیک و سیاسی این نگاره‌ها را در جهت تقویت حکومت نوپای صفوی توضیح داد و بیان کرد که در این شاهنامه، شعر فردوسی با جنبه‌های اعتقادی و سیاسی بارز آن، در کنار کتیبه‌ها و مؤلفه‌های بصری متعددی که نگارگران در نگاره‌ها آورده‌اند، زمینه‌ساز آثاری شده که اولاً حکومت صفوی را از منظر ایدئولوژیک یاری رساند و ثانیاً سبب تثبیت و تقویت ارکان سیاسی حکومت شود. در ادامه این جلسه، حاجی‌هادیان به پرسش‌های داوران پاسخ داد. وی پس از مشورت استادان، و اعلام تصویب رساله به دریافت درجه دکتری زبان و ادبیات فارسی نایل آمد.

نظریهٔ بوردیو، با بهره‌گیری از آن، در رویکردی رابطه‌گرا، روابط شاهنامه با سه میدان اجتماعی، میدان دین و میدان ادبی واکاوی شده‌است. نتایج این رساله نشان می‌دهد که فردوسی در میدان اجتماعی، بین ساختارهای متنی بخش اساطیری شاهنامه و واقعیت‌های اجتماعی جامعهٔ ایرانی، در میدان‌ها و زیرمیدان‌های اجتماعی و فرهنگی ایران رابطهٔ عمیقی برقرار کرده‌است. برهم‌کنش متقابل فرهنگی شاهنامه و معادلات قدرت در دورهٔ سامانیان و قرارگرفتن این اثر در نقطهٔ اوج جنبش شاهنامه‌نگاری در ایران انکارناپذیر است، همچنان‌که اثرات منفی تعصب غزنوی بر میدان فرهنگی، شاهنامه را به عنوان دست‌نفرین شدهٔ غزنویان معرفی می‌کند.

فردوسی در میدان دین، بدون تعصب دینی و با اتکا به سیر تکوین آیین، از باستان تا روزگار خودش و با پرهیز از ایجاد تنش اجتماعی، برخی از مؤلفه‌های عام و آیینی نظیر تشرّف، ازدواج و سوگ را بازتاب داده و برخی از موارد آیینی زروانی، مهری، مانوی، یهودی، مسیحی و اسلام را در لایه‌هایی از متن بروز داده‌است. او در میدان ادبی، در قطب مستقل ادبی و تا حدّی فارغ از مدح قدرت بوده و در جهت احیای هویت قومی، روایت‌های اساطیری ایران قدیم را به کار گرفته و در مواردی با ایجاد تغییرات جزئی، مقاصد اجتماعی خود را دنبال کرده‌است. فردوسی در ساحت ادبی، از سلیقهٔ طبقاتی خود بهره برده‌است. در ادامهٔ جلسه، داوران پرسش‌های خود را دربارهٔ رساله مطرح کردند و ضیاءالدینی به آن‌ها پاسخ داد. علی ضیاءالدینی پس از پاسخ به پرسش‌های داوران و مشورت استادان، با کسب درجهٔ عالی، درجهٔ دکتری زبان و ادبیات فارسی را دریافت کرد.

افق‌سازی‌های ادبی همراه است. بنابراین روش‌های بلاغی (کنایه، تشبیه، تمثیل و...) در برجسته‌کردن این مفاهیم بسیار مؤثر بوده‌اند. شخصیت‌های حماسی نیز در چارچوب نوع ادبی حماسه با به نمایش گذاشتن رفتارها و کردارهایشان مفاهیم حکمت عملی را در هر سه قسمت تهذیب اخلاق، تدبیر منزل و سیاست مدن به شکل عینی نشان داده‌اند؛ البته به کارگیری این مفاهیم و عینیت بخشیدن به آن‌ها در همهٔ منظومه‌ها یکسان نیست. در ادامهٔ این جلسه، موسی کیخا پس از پاسخ دادن به پرسش‌های داوران و مشورت استادان، به دریافت درجهٔ دکتری زبان و ادبیات فارسی نایل شد. لازم به ذکر است که دکتر سجاد آیدنلو نیز استاد مشاور این رساله بودند، که در این جلسه حضو نداشتند.

جلسهٔ دفاع از رسالهٔ دکتری علی ضیاءالدینی، دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، با عنوان «تحلیل جامعه‌شناختی بخش اساطیری شاهنامهٔ فردوسی بر اساس نظریهٔ پی. بوردیو» با حضور استاد راهنما، دکتر مهدخت پورخالقی چترودی، استادان مشاور، دکتر سید مهدی زرقانی و دکتر علی یوسفی، داوران داخلی رساله، دکتر محسن نوغانی و دکتر محمد تقوی و داور مدعو رساله، دکتر پارسا یعقوبی (از طریق اسکایپ)، ساعت دوازده روز یکشنبه، سی‌ویکم شهریورماه ۱۳۹۸ در دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی برگزار شد.

در این رساله، با به‌کارگیری نظریهٔ پی. بوردیو (۲۰۰۲-۱۹۳۰م)، جامعه‌شناس فرانسوی، و با استفاده از روش تحلیل محتوا و با راهبرد سندکاوی، به تحلیل جامعه‌شناختی بخش اساطیری شاهنامه پرداخته‌شده و پس از بررسی دقیق ظرفیت‌های

معرفی کتاب

که سنت‌ها و قصه‌ها و بن‌مایه فرهنگی و راهگشایی‌های انسانی که بر دوش روایت‌های فردوسی جابه‌جا حمل و مبادله شده و بعضاً در نسوج فرهنگی اقوام و ملل مختلف از هند و چین و روم و حبش و بلغار و سقلاّب و یمن و زنگبار عصر باستان گرفته تا ترک و تاجیک و اوزبک و قزاق و ترکمن و افغان و آذری و ارمنی و گرجی و ... روزگار ما جا خوش کرده است، مشتی است نمونه خروارها مبادلاتی که در شهرهای مسیر رویدادهای شاهنامه اینجا و آنجا دیده می‌شود و همه انسان‌های رنگ و وارنگ این مرزهای به ظاهر جدا افتاده را بر گرد محوری واحد دور هم می‌آورد که زبان فرهنگی یکدیگر را به خوبی می‌فهمند و می‌توانند در برهه‌های دشوار و گردنه‌های دیردار تاریخی احساس پیوستگی کنند.

سخنان دکتر علیرضا قیامتی، دبیر علمی همایش نیز در بخش دیگری از مقدمه کتاب آمده است. دکتر قیامتی در بخشی از سخنان خود، شاهنامه را تبلور آرمان همه آزادگان جهان دانسته است که می‌تواند وجه اشتراک همه مردم جهان، فارغ از هر ملیت و آیینی باشد. وی اظهار داشته است که شاهنامه حماسه‌ای جهانی، شاهکاری انسانی، بازتاب‌دهنده سرنوشت بشری و آموزه‌های اخلاقی است. دکتر قیامتی در ادامه، به ویژگی‌های اخلاقی پهلوانان شاهنامه و صلح‌دوستی در این اثر فاخر حماسی اشاره کرده و آن‌ها را ستوده است.

در این کتاب، مقالاتی از شاهنامه‌پژوهان کشورهای دیگر، همچون دکتر عبدالغفور آرزو از کشور افغانستان، پروفیسور محمد آصف نعیم صدیقی و دکتر علیم اشرف‌خان از کشور هند، پروفیسور نعمت ییلدریم از کشور ترکیه و ... وجود دارد که هر کدام به جنبه‌هایی از شاهنامه فردوسی پرداخته‌اند.

این مجموعه مقالات در ۹۲۰ صفحه، مشتمل بر ۵۲ مقاله فارسی و ۵ مقاله به زبان انگلیسی است که با همکاری شورای اسلامی و شهرداری مشهد و نیز خردسرای فردوسی به چاپ رسیده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

همه‌ساله اردیبهشت هژیر (مجموعه مقالات همایش بین‌المللی شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم)، به کوشش دکتر علیرضا قیامتی و نظارت دکتر محمد جعفر یاحقی، مشهد: بوی شهر بهشت، ۱۳۹۸، ۹۲۰ ص.

همایش بین‌المللی «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم»، از بیست و سوم تا بیست و پنجم اردیبهشت ماه ۱۳۹۸ با همکاری شورای اسلامی و شهرداری مشهد، خردسرای فردوسی، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی، دانشگاه فردوسی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی و سازمان‌ها و نهادهای دیگر سیاسی و فرهنگی در مشهد برگزار شد. دکتر محمد جعفر یاحقی، رئیس همایش، دکتر علیرضا قیامتی، دبیر علمی، دکتر نرگس شالچیان، دبیر اجرایی و فرزانه خوشدست، قائم مقام دبیر اجرایی، عهده‌دار بخش‌های مهم علمی و اجرایی این همایش بودند. همه ساله اردیبهشت هژیر مجموعه‌ای از مقالات منتخبی است که پس از داوری علمی هیات داوران، در این مجموعه چاپ و برخی از آن‌ها علاوه بر چاپ، به صورت سخنرانی ارائه شده است.

محمد رضا کلایی، شهردار مشهد در مقدمه این کتاب، شاهنامه را مؤثرترین اثر در تدوین هویت ملی و سرشار از خردمندی و دادگری خوانده و اظهار داشته است که پاسداشت شاهنامه، ارج نهادن به همه ارزش‌های انسانی، اسلامی و ایرانی است. وی همچنین پیشنهاد کرده است که مسئولان این همایش‌های علمی ادبی را فرصتی برای معرفی چهره ایران اسلامی بدانند و بر ادامه آن اهتمام داشته باشند.

دکتر محمد جعفر یاحقی، رئیس همایش نیز در مقدمه این کتاب از چگونگی انتخاب موضوع «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم» برای این همایش سخن گفته و نگرستن به شاهنامه را از زوایای بین‌المللی ضروری دانسته است. وی اظهار داشته است

شوند، می‌توانند به مهارت‌افزایی فراگیر کمک بسزایی کنند و زمینه رشد زبانی او را فراهم سازند. توجه ویژه به رویکردهای نوین آموزشی بر پایه ویژگی‌های روان‌شناختی و فردی، کلاس‌های زبان را به محیطی کاربردی تبدیل و روند یادگیری را تسهیل می‌کند. کتاب حاضر مجموعه‌ای از نظریه‌های جدید آموزش زبان و حاصل سال‌ها تلاش و مطالعه نگارندگان در حوزه روان‌شناسی آموزش زبان است. با نظر گرفتن نقش هیجان‌ها و حواس در فراگیری، این مجموعه به معرفی رویکردهای نوین آموزش و ویژگی‌های فردی فراگیران پرداخته است. این رویکردهای مبتنی بر حس و هیجان، می‌توانند به افزایش تفکر، خلاقیت و انگیزه بیانجامد و به فراگیران کمک کنند راهبردهای مناسب یادگیری را برگزینند. مجموعه حاضر به پژوهشگران، مدرّسان و دانشجویان رشته‌های آموزش زبان، زبان‌شناسی و روان‌شناسی توصیه می‌شود. گفتنی است که این اثر، کتاب برگزیده سال دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی شناخته و در هفته پژوهش از پدیدآورندگان آن تقدیر شد.

رستم‌نامه نقالان، مصححان: محمد جعفر یاحقی و فاطمه ماهوان، تهران: سخن، ۱۳۹۸، چاپ اول، ۳۶۰ ص.

این کتاب براساس نسخه خطی مصور رستم‌نامه مورخ ۲۴ رجب ۱۲۴۵، به خط نستعلیق محمد شریف نایکلی، در ابعاد ۵/۳۸×۵/۲۸، با ۳۳ نگاره به شماره ثبت ۶۲۸۵۶ تصحیح

شده است که در کتابخانه مجلس شورای ملی نگهداری می‌شود. موضوع آن، سرگذشت خاندان رستم از زمان گرشاسب و سام تا زادن رستم بر اساس شاهنامه

فردوسی و حوادث دیگری است که مربوط به وقایع خاندان و فرزندان و فرزندزادگان رستم و رویدادهای آن است که با داستان‌های عامیانه همچون دیوان و پریان، خانان چین و ارتباط آن‌ها با روایات سامی مانند شدادیان و عادیان و روایت‌های مربوط به عوج بن عنق درهم آمیخته است. وجوه ادبی، پیشینه، شیوه تصحیح و نسخه‌های دستنویس رستم‌نامه نقالان، از مطالبی است که در این کتاب ذکر شده است.

تاریخ بدن در ادبیات، سید مهدی زرقانی و دیگران، تهران: سخن، ۱۳۹۸، چاپ اول.

این کتاب همچنان که درمقدمه آمده است، تحلیل زبان بدن در ژانرهای مختلف ادبیات و مقصود از ادبیات نیز مجموعه نوشتارهاست. در این کتاب می‌خوانیم: بدن، سطحی است که رخدادها بر آن نقش می‌بندند؛ مسئله‌ای اساسی و کلی که

پیرامون آن ده‌ها و صدها امر جزئی دیگر شکل گرفته است. شاید هیچ پدیده دیگری را نتوان یافت که به اندازه بدن، سطح و عمق زندگی آدمی را اشغال کرده باشد. بدن همه‌جا حضور دارد از مهم‌ترین و پیچیده‌ترین مسائل الهیاتی گرفته تا موضوعات خیلی ساده و معمولی. جهان از طریق بدنی نمادپردازی و معنادار می‌شود که منبع همه فعالیت‌های آفرینش‌گرانه ماست اما از شدت پیدایی به چشم نمی‌آید. پدیده‌ای با این همه امکان بالقوه معناسازی، قابلیت آن را دارد که خود موضوع یک «تاریخ» قرار گیرد. تاریخ بدن در ادبیات، تماشا و تحلیل بازنمایی بدن در ژانرهای مختلف است. این کتاب در بیست و پنجمین جلسه نقد کتاب خردسرای فردوسی با حضور مؤلف و داوری دکتر علی خزاعی فر، دکتر مهدی کرمانی و دکتر صبا عظیمی نقد و بررسی شده است.

رویکردی نوین به روان‌شناسی آموزش زبان، دکتر رضا پیشقدم،

دکتر شیما ابراهیمی و دکتر مریم‌السادات طباطباییان، مشهد: دانشگاه فردوسی، ۱۳۹۸، چاپ اول، ۲۳۱ ص.

در مقدمه این کتاب آمده است: آموزش زبان در طی سالیان متمادی وام‌دار حوزه‌های گوناگون از جمله زبان‌شناسی نظری، زبان‌شناسی کاربردی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی

بوده است. از این رو، معرفی انگاره‌های نوین در مطالعات آموزش و یادگیری زبان همواره حائز اهمیت است. کلاس‌های آموزش زبان مکان‌های مناسبی برای ارائه و توسعه رویکردهای متفاوت به آموزش زبان هستند و چنانچه مدرّسان با رویکردهای نوین آموزشی آشنا

تبریک دو انتصاب برای یک همکار

پژوهشی به دانشجویان غیرایرانی و دانشگاه‌های منطقه در طول چند سال گذشته تعریف نوینی از مشتری‌مداری را در دانشگاه فردوسی مشهد رقم زده است که به یقین، تداوم آن بازتاب جهانی بیش از پیش خواهد داشت.

بی‌شک این دیپلماسی علمی فعال و پویا که موجب بالندگی دانشگاه شده است؛ حاصل تعاملات و تداوم همکاری‌های مستمر آن مدیریت با بهره‌گیری از خرد جمعی مدیران و کارشناسان مربوطه بوده است که امید دارم با نوآوری‌ها و تلاش‌های شما، در راستای تحقق سند راهبردی، همچنان دانشگاه را به نتایج درخشان‌تری نائل نماید. توفیق روزافزون حضرت‌عالی را در مسئولیت جدید از خداوند متعال خواهانم.

دکتر احسان قبول استادیار گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد است که فعالیت‌هایی همچون ریاست مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه از سال ۱۳۹۲ تاکنون، مدیریت توسعه زبان فارسی در لبنان، بنیان‌گذار آموزش زبان فارسی در برخی مدارس لبنان، مدرس دانشگاه‌های سنت ژوزف و روح‌القدس در بیروت، سردبیر مجله *الدراسة العربیه* لبنان را در کارنامه اجرایی خود دارد.

حکم انتصاب دکتر احسان قبول به: عضویت کارگروه منابع درسی، کرسی‌های زبان فارسی و ایران‌شناسی دانشگاه‌ها و مراکز علمی خارج

طی حکمی از سوی قائم مقام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در امور بین‌الملل و رئیس مرکز همکاری علمی و بین‌المللی وزارت، دکتر احسان قبول، عضو هیأت علمی گروه زبان و ادبیات فارسی به عضویت کارگروه منابع درسی، کرسی‌های زبان فارسی و ایران‌شناسی دانشگاه‌ها و مراکز علمی خارج از کشور منصوب شد. در بخشی از این حکم آمده است: در راستای اجرای ماده ۴ آیین‌نامه شورای علمی و برنامه‌ریزی گسترش زبان و ادبیات فارسی و نظر به مراتب شایستگی و تجارب ارزنده شما، به عنوان عضو کارگروه منابع درسی، کرسی‌های زبان فارسی و ایران‌شناسی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی خارج از کشور منصوب می‌شوید. لازم به ذکر است که مجموعه کتاب‌های آموزش نوین زبان فارسی دکتر احسان قبول، هم اکنون یکی از پرمخاطب‌ترین کتاب زبان فارسی در سطح کشور است.

حکم انتصاب دکتر احسان قبول به عنوان: مدیر همکاری‌های علمی بین‌المللی و امور دانشجویان غیرایرانی دانشگاه فردوسی مشهد

دکتر محمد کافی، رئیس دانشگاه فردوسی مشهد در حکمی دکتر احسان قبول، استادیار گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه را به مدت دو سال به عنوان مدیر همکاری‌های علمی بین‌المللی و امور دانشجویان غیرایرانی دانشگاه فردوسی مشهد منصوب کرد. در حکم دکتر کافی رئیس دانشگاه خطاب به دکتر قبول آمده است:

با توجه به تجربیات و شایستگی‌های جناب‌عالی در مسئولیت‌پذیری در حوزه دیپلماسی علمی، به موجب این حکم با حفظ وظایف آموزشی و پژوهشی به عنوان مدیر همکاری‌های علمی بین‌المللی و امور دانشجویان غیرایرانی منصوب می‌شوید. ارائه خدمات علمی، فرهنگی، آموزشی و

